

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

**عنوان : تأثیر برنامه خود مدیریتی بر تبعیت از رژیم دارویی و خودکارآمدی
بیماران دارای دریچه مکانیکی قلب**

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در

پرستاری مراقبت‌های ویژه

نگارنده:

لیلا جوان

استاد/اساتید راهنما

سرکار خانم دکتر معصومه ذاکری مقدم

استاد مشاور

سرکار خانم دکتر هایده نکته‌دان

استاد مشاور آمار

جناب آقای دکتر انوشیروان کاظم‌نژاد

سال ۹۵

شماره پایان‌نامه : ۸۲۶

چکیده:

اهداف: بیماران دارای دریچه مکانیکی قلب نیازمند مصرف مادام العمر داروهای ضد انعقاد و همچنین تغییر بعضی رفتارها در زندگی هستند و مصرف ناصحیح این داروها و عدم رعایت رفتارهای مرتبط با بیماری می تواند منجر به عوارض وخیمی مانند خونریزی، ترومبوز و آمبولی سیستمیک شود و یا اینکه منجر به اختلال در عملکرد دریچه مکانیکی شود. مطالعه حاضر با هدف بررسی تاثیر اجرای برنامه خودمدیریتی بر تبعیت از رژیم دارویی و خودکارآمدی بیماران دارای دریچه مکانیکی قلب انجام شد.

روش‌ها: این پژوهش یک کارآزمایی بالینی دوگروهی در بیماران دارای دریچه مکانیکی قلب است که در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۳ انجام شد. ۸۰ نمونه واجد شرایط بطور تصادفی در دو گروه مداخله و کنترل وارد شدند. گروه کنترل مراقبت‌های روتین را دریافت کردند، و گروه مداخله، برنامه خودمدیریتی را دریافت کردند که شامل ۲ کارگاه ۲ ساعته و سپس ۸ هفته پیگیری تلفنی بود. سپس تبعیت از رژیم دارویی، خودکارآمدی و همچنین آزمایشات PT^۱ و INR^۲ دو گروه قبل و هشت هفته بعد از شروع مداخله مقایسه شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های آماری تی مستقل و کای دو با نرم افزار SPSS 16 انجام شد.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که اختلاف آماری معنی‌داری بین متغیرهای دموگرافیک دو گروه کنترل و مداخله وجود ندارد. قبل از انجام مداخله تفاوت آماری معنی‌داری در نمره خودکارآمدی بیماران دو گروه کنترل و مداخله مشاهده نشد ($P=0/327$) ولی پس از اجرای مداخله تفاوت آماری معنی‌داری در نمره خودکارآمدی بیماران گروه مداخله مشاهده شد ($P=0.000$). همچنین نتایج آزمون‌ها نشان داد قبل از انجام مداخله اختلاف آماری معنی‌داری در تبعیت از رژیم دارویی بیماران دو گروه کنترل و مداخله مشاهده نگردید ($P=0/813$) در حالیکه پس از اجرای مداخله تفاوت آماری معنی‌داری در نمره تبعیت از رژیم دارویی بیماران در دو گروه دیده

¹ Prothrombin Time

² International Normalized Ratio

شد ($p=0/000$). بررسی آزمایشات INR بیماران قبل و بعد از مداخله نیز حاکی از آن بود که پس از اجرای مداخله در گروه مداخله تعداد بیمارانی که INR آنها در محدوده درمانی قرار داشت بطور معنی داری افزایش یافته است ($p=0/003$)، و میانگین مقدار INR نیز پس از مداخله در گروه مداخله بطور معنی داری افزایش یافته است ($p=0/019$). همچنین بعد از انجام مداخله در گروه مداخله تعداد بیمارانی که PT آنها در محدوده مورد انتظار درمانی داشت به طور معنی داری افزایش یافت ($p=0/001$)، و میانگین مقدار PT نیز پس از مداخله در گروه مداخله بطور معنی داری افزایش یافته است ($p=0/008$).

نتیجه گیری: اجرای برنامه خودمدیریتی می تواند با افزایش اعتماد به نفس و توانمندی های بیماران دارای دریچه مکانیکی قلب، خودکارآمدی بیماران را ارتقا داده و سبب بهبود تبعیت از رژیم دارویی در این بیماران شود. همچنین اجرای برنامه فوق در کنترل INR و PT بیماران موثر است.

واژگان کلیدی: تبعیت از رژیم دارویی، خودکارآمدی، برنامه خودمدیریتی، دریچه مکانیکی قلب

**Teheran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery**

Title:

Effect of self-management program on medication adherence and self-efficacy in patients with mechanical heart valve

"A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Master of Science (MSc) Degree"

**In
Critical care nursing**

By

Leila Javan

Supervisor

Dr. Masoumeh zakerimoghadam

Consultant(s)

Dr. Hayde Noktehdan

Dr. Aanoshirvan kazemnejad

Year: 2016

Register number: 826

Abstract

Effect of self-management program on medication adherence and self-efficacy in patients with mechanical heart valve

Abstract:

Objectives: Patients with mechanical heart valves require lifelong use of anticoagulant medications and change behavior and improper use of these drugs and non-compliance behaviors associated with disease can lead to serious complications such as bleeding, thrombosis, systemic embolism and valve dysfunction. This study aimed to investigate the effect of self-management program on medication adherence and self-efficacy in patients with mechanical heart valve.

Methods: This before and after intervention quasi-experimental study was performed in patients with mechanical heart valves at Tehran University of Medical Sciences in the year 1394. 80 eligible subjects were randomly divided into intervention and control groups. The control group received routine care but the intervention group received self-management program that contains 2, 2-hour workshop and telephone follow-up was 8 weeks. Then medication adherence and efficacy of the two groups were compared before and eight weeks after intervention. Data was analyzed using descriptive statistics and independent t-test and chi-square tests were conducted in SPSS 16 software. This is a quasi-experimental study before and after intervention in patients with mechanical heart valve in Tehran University of Medical Sciences in 1393 was carried out. 80 eligible randomized into two groups and were controlled.

Results: The results showed that there were no significant differences between demographic groups. Before the intervention there were no significant differences between self-efficacy of both the control and intervention groups ($P=0.327$), but after the intervention there were significant differences in the self-efficacy of two groups ($P < 0.001$). As well, self-efficacy scores in the intervention group compared with before the intervention was statistically significant. Drug adherence in the intervention group in comparison with the control group increased after the intervention ($p = 0.000$). Overall drug adherence scores in the intervention group before and after the intervention was statistically significant ($p=0.000$). INR tests also showed in the intervention group after intervention the number of patients with therapeutic range of INR increased ($p=0.003$). As well, in the intervention group after intervention compared with control group the number of patients with therapeutic range of PT increased ($P=0.001$).

Conclusion: The self-management program can increase self-confidence and abilities of patients with mechanical heart valve, improved self-efficacy and

improved patient drug adherence. Also this program is effective in patients INR and PT controlling.

Keywords: drug adherence, self-efficacy, self-management program, mechanical heart valve